

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Analýza přístupů a praxe k lokální ekonomice v zahraničních samosprávách

**Výstup z Konference lokální ekonomika
a zahraniční praxe**

Ing. Tomáš Kolařík

2023

ISBN 978-80-88375-35-7

Anotace:

V současné době se lokální ekonomika stává stále důležitějším aspektem globálního hospodářství. Přispívá k udržitelnému rozvoji a zlepšování životní úrovně místních obyvatel. Lokální ekonomiky se vyznačují schopností využívat místní zdroje a kapacity, včetně lidského kapitálu a kulturního dědictví, což umožňuje diverzifikaci, inovace a schopnost přizpůsobit se efektivněji místním podmínkám.

Avšak do roku 2020, obdobím před vypuknutím pandemie covid-19, byla lokální ekonomika pouze tématem místních iniciativ. Ve strategických dokumentech se objevovali pouze kapitoly věnující se popisu hospodářských situací území, vyjmenovávající významné místní podnikatelské subjekty, případně informace o fungování cestovního ruchu. Jen ve výjimečných případech byla ve strategických dokumentech brána v potaz možná spolupráce více aktérů lokální ekonomiky na rozvoji území vedoucí k dosahování např. úspor z rozsahu, reflektován význam místních drobných podnikatelů či rodinných farem.

Mezi místní iniciativy, které se již před rokem 2020 zajímali o téma lokální ekonomiky, patřily v České republice především místní akční skupiny a neziskové organizace zabývající se rozvojem regionu. Což dokazuje např. Národní konference lokální ekonomiky, která se uskutečňovala od roku 2013 a pořádala ji místní akční skupiny MAS Šluknovsko nebo vydaná publikace s názvem: „Jak posílit místní ekonomiky“ od neziskových organizací - Občanské sdružení Tradice Bílých Karpat a Ekologický institut Veronica. Ani v okolních státech tomu s podporou lokální ekonomiky nebylo jinak, a i zde byla lokální ekonomika tématem především aktivních místních iniciativ snažících se podpořit svůj region.

Důvod, proč právě neziskové organizace patřili mezi první podporovatele lokální ekonomiky, je skryt v systému fungování těchto právnických osob. Např. u místních akčních skupin je členská základna tvořena různým spektrem subjektů z různých sektorů národního hospodářství – aktivními občany, podnikateli, obcemi apod. a proto se i téma, které by mělo být postaveno především na kooperaci více aktérů z území, dostalo mezi prioritní témata k řešení.

Díky dlouholetým zkušenostem s podporou lokální ekonomiky v těchto organizacích lze právě v jejich činnosti nalézt nejefektivnější a nejsnáze přenositelné příklady dobré praxe, které lze využít i pro podporu a rozvoj lokální ekonomiky jiných území, a i prostřednictvím jiných právnických osob, jako jsou například Dobrovolné svazky obcí.

Efektivní podpora lokální ekonomiky by měla být postavena na kombinaci více nástrojů podpory lokální ekonomiky a spolupráci všech aktérů lokální ekonomiky z území, kteří mají o rozvoj území zájem. Ne všude na území České republiky však působí aktivní neziskové organizace, které mají předpoklady, nebo se chtějí tématem lokální ekonomiky zabývat. Zde se otevírá prostor pro rozšíření činností Dobrovolných svazků obcí a nalezení své role mezi aktéry lokální ekonomiky v podpoře lokální ekonomiky daného území.

Dokument se zaměřuje na analýzu přístupů a praxe k lokální ekonomice v zahraničních samosprávách. Zkoumá, jakými nástroji tyto samosprávy podporují místní podnikání, zaměstnanost, regionální investice a spolupráci s místními podnikateli a organizacemi.

Jako primární zdroj dat byly využity informace z Konference lokální ekonomiky a zahraniční praxe. První část je věnována příkladům dobré praxe z Rakouské místní akční skupiny LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg, která se nachází na severovýchodě Dolního Rakouska. Tyto příklady byly prezentovány Ing. Hanou Zvarikovou, která zde působí na pozici asistentky vedení organizace. Druhá část je věnována příkladům dobré praxe ze Slovenska, kterou prezentoval první místopředseda Združenie miest a obcí Slovenska Radomír Brtáš.

Třetí část je věnována možnostem rozšíření činností Dobrovolných svazků obcí směrem k podpoře lokální ekonomiky a možným rolím Dobrovolných svazků obcí v podpoře lokální ekonomiky.

Každá z částí dokumentu obsahuje svůj dílčí závěr k prezentované problematice a případná doporučení pro využitelnost příkladů dobré praxe v České republice. Cílem této analýzy je zhodnotit, jaké přístupy a postupy v oblasti lokální ekonomiky jsou uplatňovány v zahraničí a jak by mohly inspirovat české samosprávy.

Výsledky analýzy ukazují různorodost přístupů a praktik k podpoře lokální ekonomiky. Poskytují ucelený pohled na různé přístupy a strategie, které byly úspěšné při podpoře a rozvoji lokální ekonomiky ve zvolených zahraničních samosprávách. Současně ukazují, že v podpoře lokální ekonomiky existuje spousta nástrojů, z nichž ty nejefektivnější jsou založené na partnerství a spolupráci mezi aktéry lokální ekonomiky.

Na základě zahraničních zkušeností mohou české samosprávy vybrat a přizpůsobit si ty nejúčinnější přístupy a nástroje, které odpovídají specifickým potřebám a podmínkám jejich regionů. Výsledky této analýzy mohou sloužit jako podklad pro formulaci strategií rozvoje lokální ekonomiky v České republice, které budou vycházet z osvědčených postupů a přizpůsobovat je místním potřebám a kontextu.

Dokument vznikl v rámci projektu: „Zefektivnění služeb veřejné správy v oblasti lokální ekonomiky a rozvoje území“. Projekt je veden pod registračním číslem CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016674 a je spolufinancován z Operačního programu Zaměstnanost.

Obsah:

PŘENOSITELNOST PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE Z RAKOUSKA.....	5
STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY: LEADER REGION WEINVIERTEL – MANHARTSBERG	5
PODOBNÉ ORGANIZACE NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	7
REALIZOVANÉ PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE V ÚZEMÍ MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY LEADER REGION WEINVIERTEL – MANHARTSBERG.....	10
1. <i>Regionální produkty a značka: „KOST.bares Weinviertel“</i>	10
Analýza využitelnosti příkladu dobré praxe – Regionální produkty a značka v podmínkách České republiky	11
2. <i>Bezobslužné prodejny a automaty na regionální produkty</i>	12
Analýza využitelnosti příkladu dobré praxe – Bezobslužné prodejny a automaty na regionální produkty v podmínkách České republiky	14
3. <i>Kampaň na prodej regionálních produktů prostřednictvím značky „Můj dárek z Retzu“</i>	15
Analýza využitelnost příkladu dobré praxe – Kampaň na prodej regionálních produktů v podmínkách České republiky	16
4. <i>Online platformy pro aktivování aktérů lokální ekonomiky - Burza diplomových prací, online - platforma pro nápady z regionu</i>	16
Analýza využitelnost příkladu dobré praxe – Online platformy pro aktivování aktérů lokální ekonomiky v podmínkách České republiky	17
5. <i>Energetické společenství Grabern</i>	18
Analýza využitelnost příkladu dobré praxe – Energetická společenství v podmínkách České republiky	19
DÍLČÍ SHRNUTÍ ANALÝZY VYUŽITELNOST PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE Z RAKOUSKA V PODMÍNKÁCH ČESKÉ REPUBLIKY	21
PŘENOSITELNOST PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE ZE SLOVENSKA.....	23
STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA	24
PODOBNÉ ORGANIZACE NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	24
Svaz měst a obcí České republiky	24
Sdružení místních samospráv České republiky	25
Asociace dobrovolných svazků obcí České republiky	25
REALIZOVANÉ PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE POD ZÁŠTITOU ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA.....	26
1. <i>Centrá zdieľaných služieb</i>	26
2. <i>Komunální bazar</i>	26
3. <i>Spolupráce v oblasti cestovního ruchu</i>	27
4. <i>Sociální podnikání</i>	27
ANALÝZA VYUŽITELNOSTI PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE ZE SLOVENSKE REPUBLIKY V PODMÍNKÁCH ČESKÉ REPUBLIKY	28
MOŽNÉ ČINNOSTI A ROLE DOBROVOLNÝCH SVAZKŮ OBCÍ V PODPOŘE LOKÁLNÍ EKONOMIKY	30
ZÁVĚR	35
PŘÍLOHY	38
ZDROJE:.....	43

Přenositelnost příkladů dobré praxe z Rakouska

Za účelem sdílení zkušeností o podpoře lokální ekonomiky z Rakouska bylo vybráno území vykazující charakteristiky podobné územím, nacházejícím se i v České republice. Současně byla vybrána organizace, která má dlouhou historii fungování, podporou lokální ekonomiky se dlouhodobě zabývá a k podpoře lokální ekonomiky využívá více nástrojů podpory lokální ekonomiky.

Stručná charakteristika místní akční skupiny: LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg

Místní akční skupina LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg se nachází na severovýchodě Dolního Rakouska, konkrétně na západě Weinviertelu. Území působnosti organizace je tvořeno 24 obcemi z politického obvodu Hollabrunn a obce Röschitz z obvodu Horn, dále 4 menších mikroregionů Initiative Pulkautal, Landschaftspark Schmidatal Manhartsberg, Retzer Land, Land um Hollabrunn.

Obrázek: území působnosti organizace

Zdroj: ZVARIKOVÁ, Hana. *Podpora LEK z pohledu LEADER Region Weinviertel-Manhartsberg*. Prezentace. 2022.

Regionálními centry jsou města Hollabrunn a Retz. Území je spádové k Vídni a těží z blízkosti hlavního města. Region je charakteristický jemnou kopcovitou krajinou, vinařstvím s romantickými sklepními uličkami a rozsáhlou sítí cyklostezek. Převládá zde mírné kontinentální klima, díky němuž je území historicky silně ovlivněno zemědělstvím. Poslední roky roste počet obyvatel regionu a je vnímáno stárnutí obyvatelstva. Ekonomika je charakteristická převažujícími malými a středními podniky zejména v maloobchodním sektoru. Dochází zde k odlivu pracovní síly a vzdělaného obyvatelstva do Vídně, současně sem dojíždějí pracovat občané České republiky. Území je turisticky zajímavé především jako krátkodobá výletní turistická destinace s orientací na letní sezónu.

Tabulka: statistika území

Počet obyvatel k 1. 1. 2021	51 076
Rozloha v km ² k 1. 1. 2021	938,83 km

Zdroj: <https://leader.co.at>

Místní akční skupina, která na území regionu působí, má zkušenosti s implementací metody LEADER od roku 1996. Součástí strategie místní akční skupiny je také podpora lokální ekonomiky nyní zaměřená na:

- posílení regionální značky „Weinviertel“,
- inovativní způsoby řešení v přístupu k zajištění provozoven (obchodů) na obcích,
- spolupráci mezi aktéry lokální ekonomiky,
- podporu zemědělství prostřednictvím moderních farem a lokálních prodejen,
- rozvoj cestovního ruchu prostřednictvím komplexních balíčků různé úrovně kvality,
- rozvoj cykloturistiky a vinařské turistiky,
- dostupnost turistických cílů i mimo sezónu.

Mimo tyto části věnující se přímo podpoře lokální ekonomiky myslí strategie také na další priority rozvoje regionu jako je úspora energií, udržení živých center obcí, inovativní řešení na pracovním trhu apod. Členy místní akční skupiny jsou organizace působící ve veřejném i soukromém sektoru.

Podobné organizace na území České republiky

Na území České republiky lze nalézt Dobrovolné svazky obcí, které vykazují velmi podobnou charakteristiku území, včetně hospodářství. Avšak od roku 2018 neprobíhá na státní úrovni aktualizace databáze aktivně fungujících Dobrovolných svazků obcí, o kterou se staral Ústav územního rozvoje. Český statistický úřad sice eviduje data k této právní formě, ty však nejsou dostatečná pro určení míry aktivity svazku a jejich srovnání z pohledu územních charakteristik.

Tabulka: Poslední dostupná data o mikroregionech v ČR z roku 2018

Kraj	Počet mikroregionů	Z toho víceúčelových/jednoúčelových
Jihočeský kraj	57	48/9
Jihomoravský kraj	134	73/61
Karlovarský kraj	20	19/1
Královéhradecký kraj	51	48/3
Liberecký kraj	31	25/6
Moravskoslezský kraj	42	35/7
Olomoucký kraj	59	44/15
Pardubický kraj	56	37/19
Plzeňský kraj	61	43/18
Středočeský kraj	117	86/31
Ústecký kraj	48	42/6
Kraj Vysočina	68	44/24
Zlínský kraj	43	37/6
Ostatní	1	1/0
Celkem	788	582/206

Přehled mikroregionů a euroregionů v ČR – zjištěný stav k 31. prosinci 2018

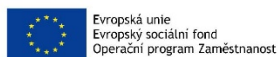
Počet euroregionů	Celkem 13
-------------------	-----------

Zdroj: <https://www.uur.cz/media/fxqjvxhf/08-mikroregiony.pdf>

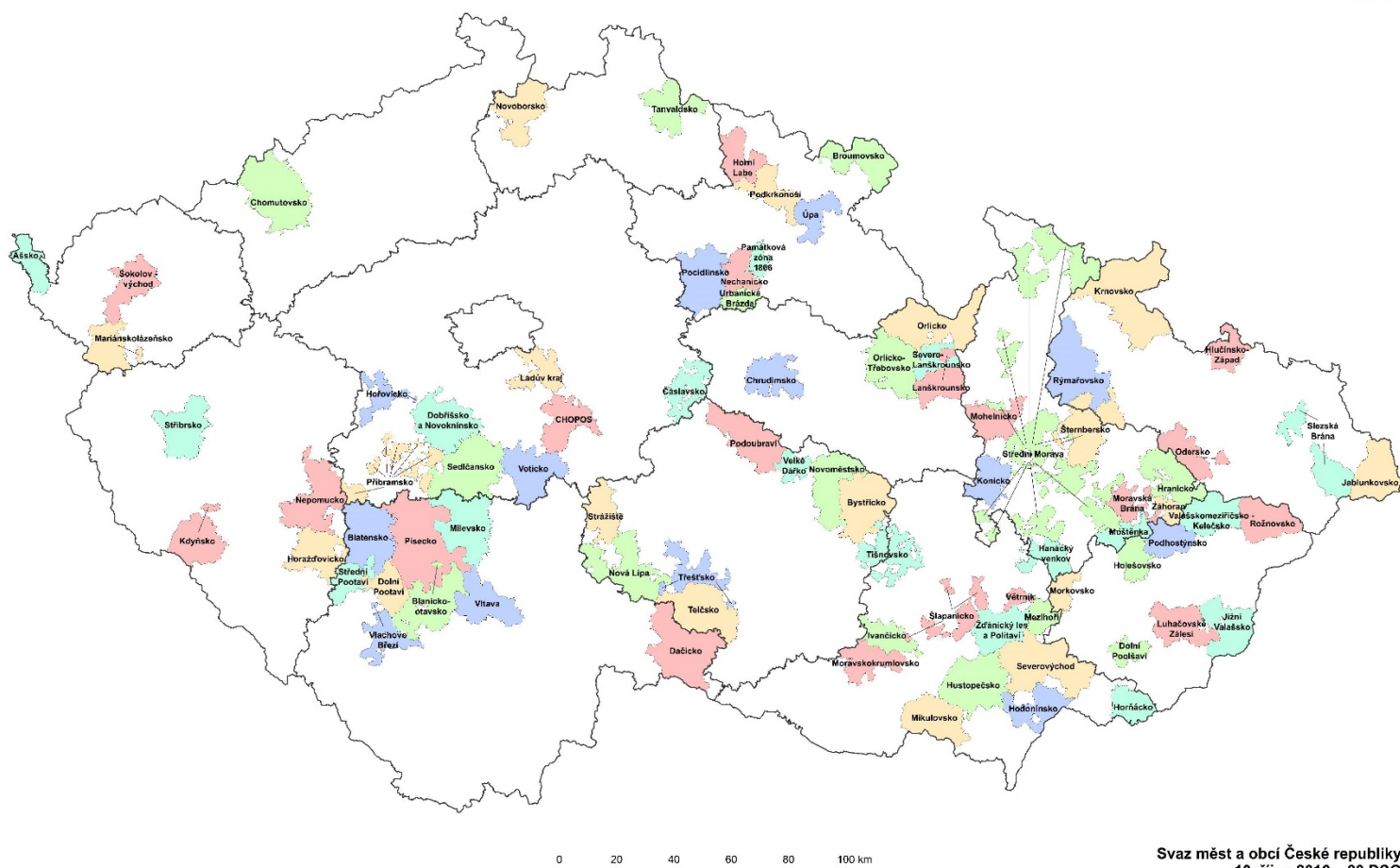
Z důvodu neexistence dat proto nebylo možné v rámci této studie analyzovat všechny existující svazky. Avšak s ohledem na charakteristiku území lze předpokládat, že nejvíce podobné budou svazky více obcí, působící na jižní Moravě. Za aktivní svazky v minulosti lze pak považovat například svazky zapojené do realizace projektu Svazu měst a obcí České republiky – Centra společných služeb (více zde: <https://www.smocr.cz/cs/projekty/ukoncene-projekty/centra-spolecnych-sluzeb>). Na jižní Moravě patřili mezi větší aktivní svazky například: Moravskokrumlovsko, Mikulovsko, Hustopečsko, Hodonínsko, Severovýchod, Ždánický les a Politaví, Šlapanicko. Avšak s ukončením hlavní dotační podpory svazků z národních a evropských zdrojů se situace ve svazcích velmi zhoršila a v rámci vlastního šetření bylo zjištěno, že řada svazků

výrazně omezila svoji činnost oproti činnosti v předchozích letech při dostupné dotační podpoře, případně již realizuje primárně aktivity zaměřené pouze na členské obce a podporu v jejich činnosti.

Obrázek: Aktivní Dobrovolné svazky v roce 2016 zapojené do projektu CSS

DOBROVOLNÉ SVAZKY OBCÍ ZAPOJENÉ DO PROJEKTU CSS

Svaz měst a obcí České republiky
10. října 2016 – 83 DSO

Na území České republiky lze nalézt také organizace v podobě místních akčních skupin. Tyto organizace sdružuje Národní síť místních akčních skupin: <https://www.nsmascr.cz/o-spolku/clenove-ns-mas/>. Tyto organizace jsou na rozdíl od Dobrovolných svazků obcí více transparentní, co se týká dostupnosti informací, a Český statistický úřad o těchto organizacích eviduje také statistická data, na základě kterých je možné již realizovat jejich srovnání. Díky tomu bylo možné zjistit, že velmi podobnou charakteristiku území, včetně hospodářství vykazují především místní akční skupiny působící na jižní Moravě, přičemž největší podobnost byla

identifikována s místní akční skupinou Kyjovské Slovácko v pohybu, z. s. a to jak charakteristikou území, velikostní strukturou, tak délkou fungování organizace. Bližší charakteristiku této místní akční skupiny je možné si přečíst na stránce: www.kyjovske-slovacko.com.

Tabulka: statisticky podobné místní akční skupiny dle rozlohy a počtu obyvatel v České republice

název Místní akční skupiny	Počet obyvatel	Rozloha (km²)
Havlíčkův kraj, o.p.s.	58 991	716,14
Královská stezka o.p.s.	58 668	708,35
Kyjovské Slovácko v pohybu, z. s.	61 861	500,05
MAS 21, o.p.s.	56 066	765,79
MAS Aktivios, z.s.	54 384	598,78
MAS Česká Kanada o.p.s.	56 984	1 073,50
MAS Horní Pomoraví o.p.s.	49 573	674,28
MAS Krušné hory, o.p.s.	47 165	520,33
MAS Litomyšlsko o.p.s.	45 829	512,38
MAS Sdružení Západní Krušnohoří, z.s.	55 051	761,46
MAS Světovina o.p.s.	56 569	945,27
MAS Železnohorský region, z.s.	47 537	515,00
Místní akční skupina Blanský les - Netolicko o.p.s.	48 092	548,51
Místní akční skupina Opavsko z.s.	59 359	752,40
Rakovnicko o. p. s.	55 562	896,30
Místní akční skupina Třeboňsko o.p.s.	42 178	993,63

Zdroj: Český statistický úřad k 31.12. 2019

Realizované příklady dobré praxe v území místní akční skupiny LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg

1. Regionální produkty a značka: „KOST.bares Weinviertel“

Regionální značka vytváří rodinu produktů a služeb v turistické destinaci Weinviertel. Jedná se o lokální produkty a služby různého druhu od koření, přes ovoce, mléko až po řemesla a bio produkty viz následující obrázek:

Zdroj: <https://www.kostbares-weinviertel.at/> (vlastní překlad)

Pod touto značkou je v současnosti sdruženo přes 423 producentů z regionu. Těmto subjektům je poskytována online i offline propagace jejich výrobků, včetně profesionálních fotografií a videí. Značka má také vlastní online tržiště a regionální obchody, které značku propagují. Součástí budování značky je také vzdělávání producentů, workshopy ve školách a odborné přednášky pro veřejnost. Pod touto značkou jsou pak pravidelně pořádány i různé společenské akce v jednotlivých obcích regionu jako např. „Sommer Genusstour“, což jsou otevřené farmy s možností prohlídek a degustací do nichž se zapojuje kolem 28 producentů. Zajímavé jsou také tipy na kuchařské recepty, v nichž je možné využít lokálních produktů spadajících pod regionální značku. Budování regionální značky (podpora lokální ekonomiky) je jedním z hlavních oblastí na kterou organizace zaměřuje. Na budování značky se místní akční skupina podílí od roku 2017 a do současnosti podpora značky a souvisejících aktivit s jejím budováním dosáhla téměř 6 milionů Kč pouze z finančních zdrojů místní akční skupiny. Více informací si můžete přečíst na stránce: <https://www.kostbares-weinviertel.at/>

Další příklady dobré praxe ze zahraničí:

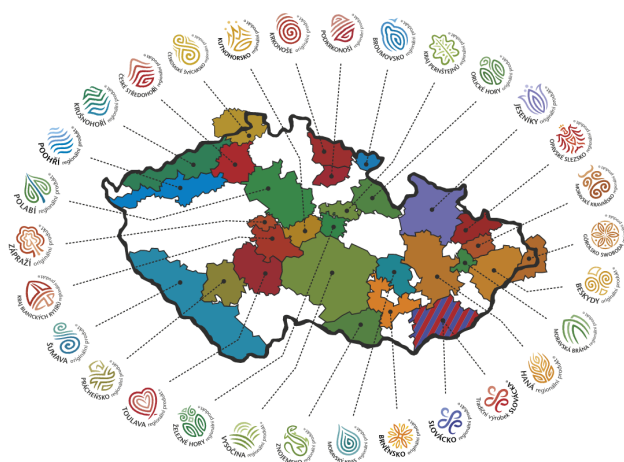
Název/ země	Popis	Odkaz na webové stránky
Erkend Streek Product / Nizozemsko	Nezávislá značka kvality pro regionální produkty, které jsou vyráběny společensky odpovědným způsobem s přidanou hodnotou pro region. Značku kvality spravuje Nadace pro regionální produkty Nizozemska (SPN).	https://erkendstreekproduct.nl/
Transylvania Authentica / Rumunsko	Regionální značka, která funguje od roku 2007. Jejím cílem je zachování tradičního zemědělství, kulinářského umění a tradičního cestovního ruchu a transylvánských specifických produktů a služeb.	https://www.transylvania-authentica.ro/
Gepürfte Qualität – Bayern /Německo	Jedná se o regionální značku, kterou mohou obdržet pouze produkty splňující jasně definovanou kvalitu výroby, manipulace, skladování apod. Tyto produkty jsou vyráběny a zpracovávány výhradně v Bavorsku.	https://www.gq-bayern.de/
Kopanice regionální produkt / Slovensko	Jedná se o regionální značku fungující od roku 2014. Cílem je podpora místní ekonomiky, zvýšení prodeje místních vysoce kvalitních výrobků a služeb a zachování a udržení tradic, kulturních hodnot, charakteru venkovské krajiny, využívání místních zdrojů a surovin.	https://kopaniarskyregion.sk/navstevnik-regionu/kopanice-regionalny-produkt/

Analýza využitelnosti příkladu dobré praxe – Regionální produkty a značka v podmínkách České republiky

V České republice jsou již regionální značky mezi spotřebiteli známé a současně roste zájem o produkty s místním původem, především v oblasti turistického ruchu. V rámci republiky působí od roku 2004 Asociace regionálních značek, která sdružuje regionální značky v ČR.

Do systému regionálních značek se zapojilo již 30 různých značek, které pokrývají větší část České republiky. Současně ministerstvo zemědělství uděluje značku Regionální potravina nejvyšší kvalitě zemědělským nebo potravinářským výrobkům, které zvítězí v krajských soutěžích.

Obrázek: mapa regionálních značek pod Asociací regionálních značek

Mezi fungováním regionální značky KOST.bares Weinviertel a většinou českých regionálních značek je rozdíl především v tom, že práce se značkou KOST.bares Weinviertel je systematická, koncepční a má dlouhodobou finanční podporu. Díky tomu je možné provádět nejen certifikaci produktů, ale také spoustu doprovodných a marketingových aktivit na zviditelnění produktů a současně podporovat držitele značky vzděláváním apod.

České regionální značky jsou většinou doplňkem k hlavní činnosti nějaké organizace (turistické destinace, místní akční skupiny apod.) nemají svého odpovědného manažera, který by se věnoval rozvoji, marketingu a aktivitám spojeným pouze s rozvojem regionální značky a především nemají dostatečné, dlouhodobě jisté finanční prostředky na systematickou a koncepční práci s rozvojem značky a jeho držitelé jako je tomu u značky KOST.bares Weinviertel. Zde je v České republice velký prostor pro inspiraci. Rozvoji značek v České republice by pomohlo také zajištění vícezdrojového financování provozu regionálních značek a větší zapojení odborníků z oblasti marketingu do činností regionálních značek. Při analýze koordinátorů regionálních značek v ČR bylo také zjištěno, že koordinátory regionálních značek jsou zde především Místní akční skupiny a destinační nebo rozvojové organizace. Mezi koordinátory nepůsobí žádný Dobrovolný svazek obcí. Nachází se zde tedy příležitost pro Dobrovolné svazky obcí především na územích, kde se regionální značky zatím nevyskytují, stát se koordinátory nových regionálních značek.

2. Bezobslužné prodejny a automaty na regionální produkty

Bezobslužné prodejny a automaty jsou ve světě stále populárnější především díky nezávislosti na otevírací době. Místní akční skupina v regionu LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg

jich podpořila již devět, ale v regionu je jich mnohem více. Jedná se o automaty a malé prodejny na potraviny, které jsou provozuschopné 24 hodin denně a jsou plně bezobslužné. Všechny produkty, které je možné zde zakoupit pocházejí od místních producentů a farem spadajících pod regionální značku Weinviertel. Místní producenti pak samy zboží doplňují podle potřeby. Díky tomu uspoří náklady na vlastní provozovny a mají zajištěný stálý odbyt. Bezobslužné prodejny a automaty se nacházejí se například ve městě Hollabrunn, obcích Sitzendorf, Nappersdorf, Pillersdorf, Ziersdorf, Guntramsdorf. Všechny prodejny pod značkou KOST.bares Weinviertel je možné nalézt na stránce: www.kostbares-weinviertel.at. V Rakousku je systém bezobslužných prodejen poměrně populární, a proto je možné najít i další prodejny mimo regionální značku, které již ale MAS neprovozuje. Konkrétní odkazy na některé další bezobslužné prodejny mimo značku:

- <https://mosomarkt.at/>
- <https://www.landspeis.com/>
- <https://www.gmoabauernlodn.at/>

Obrázek: bezobslužná prodejna

Další příklady dobré praxe ze zahraničí:

Název / země	Popis	Odkaz na webové stránky
Regiomat / Německo	Je „projekt jehož cílem je dostat regionální produkty přímo od výrobce k zákazníkovi. Jedná se o prodejní samoobslužné automaty s čerstvými regionálními produkty. V Německu jich bylo umístěno přes 800.	https://www.regiomat.de/home
Regional regal / Rakousko	RegionalRegale jsou samoobslužné prodejny v okrese Liezen v Rakousku. Myšlenku projektu samoobslužných prodejen rozvinul na jaře 2020 projektový tým složený ze zástupců Agrární komory, přírodních marketérů z okresu Liezen, RML a dalších odborníků. Projekt financují obce a krajský úřad spolkové země Štýrsko.	https://www.regionalregal-liezen.at/

Analýza využitelnosti příkladu dobré praxe – Bezobslužné prodejny a automaty na regionální produkty v podmínkách České republiky

V České republice je možné nejčastěji nakoupit lokální produkty především přímo od výrobce (prodej ze dvora...), nebo ve specializovaných prodejnách. Tyto produkty nejsou často kvůli potřebě zachování kvality schopny konkurovat cenou produktům prodávaným ve velkoobchodních řetězcích. Avšak mají svoje zákazníky, jejichž počet narůstá a jsou velmi zajímavým produktem také v oblasti cestovního a turistického ruchu.

Potenciál využití bezobslužných prodejen a automatů na regionální produkty je v prostředí České republiky veliký. V malých obcích, kde se z ekonomického hlediska nevyplatí provozovat běžný obchod, mohou najít využití především bezobslužné prodejny, které mohou běžné obchody s personálem nahradit. Ve větších městech mohou být zajímavé zase automaty z důvodu 24 hodinové dostupnosti produktů, a pokud bude vhodně zvolena skladba produktů, tak především svým lokálním obsahem. Bezobslužné automaty by se mohli stát také zajímavým doplňkem infrastruktury turistického ruchu. V této oblasti podpory lokální ekonomiky je velký prostor právě pro činnost Dobrovolných svazků obcí, které by mohli pomoci malým obcím touto formou vyřešit problémy s udržením potravinové obslužnosti obcí. Zatím je v ČR možné bezobslužné prodejny a automaty s 24 hodinovou dobou provozu např. na regionální produkty

v ČR potkat spíše výjimečně. Avšak o jejich rozšíření se nyní pokouší firma ArrowSys s.r.o. prostřednictvím projektu Contio - <https://www.contio.cz/> zaměřeném na kompletní systémy různých druhů bezobslužných prodejen.

3. Kampaň na prodej regionálních produktů prostřednictvím značky „Můj dárek z Retzu“

V území regionu LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg proběhla marketingová kampaň pod názvem: „Můj dárek z Retzu“, jejíž náplní bylo dát dohromady atraktivní balíčky místních producentů a vytvořit z nich zajímavé vánoční dárky. Vše sjednotila společná reklama a jednotný design. Cílem bylo posílit konkurenceschopnost místních producentů v předvánočním čase. Akce proběhla v roce 2020, celkové náklady dosáhly 15 700 EUR. Základní informace k realizaci a průběhu kampaně jsou k přečtení na stránce: <https://geschenk-retz.at/>.

Další příklady dobré praxe ze zahraničí:

Název / země	Popis	Odkaz na webové stránky
Polska smakuje / Polsko	Jedná se o kampaň na podporu kvalitních Polských potravin pod sloganem „Polsko chutná“. Hlavním poselstvím „Polsko chutná“ je jasná a čitelná zpráva, že potraviny vyrobené v systémech kvality potravin a mající příslušné certifikáty uznané Ministerstvem zemědělství a rozvoje venkova splňují nejvyšší kvalitativní, hygienické a chuťové parametry. Součástí kampaně byly také vánoční trhy v různých městech.	https://www.polskasmakuje.pl/
Salzburg schmeckt / Rakousko	Salzburg schmeckt jsou webové stránky provozované Salzburskou zemědělskou marketingovou asociací. Cílem kampaně je ukotvit zemědělství a jeho produkty v myslích spotřebitelů. Na webu je možné nalézt více druhů způsobů propagace které organizace využívá k propagaci lokálních produktů od receptů, po nápady na dárky apod.	https://www.salzburgschmeckt.at/allgemein/wunschzettel-anschick-kind-ideen-aus-salzburger-landwirtschaft/

Analýza využitelnost příkladu dobré praxe – Kampaň na prodej regionálních produktů v podmínkách České republiky

Také v České republice je snaha o realizaci Kampaní na podporu regionálních produktů a tyto aktivity jsou zde již také realizovány. Například v období krizové situace způsobené pandemií Covid 19 realizovali místní akční skupiny ČR velkou celorepublikovou kampaň na podporu lokálních producentů pod názvem Regiony sobě <http://www.regionysobe.cz/kampan/>. Regionální potravina zase realizovala v posledních letech svou kampaň „To nejlepší ze sousedství“. Většinu „úspěšných“ marketingových kampaní v ČR však dle odborníků spojuje štědré finanční zázemí. Příklad kampaně Můj dárek z Retzu však ukazuje, že i s „malými“ finančními prostředky je možné udělat dobrou propagaci. O podobné se pokoušejí již také některé české organizace příkladem může být např. facebooková kampaň Můj dárek ze Slovácka. Dle marketingových specialistů právě sociální sítě a různé online platformy umožňují realizaci zajímavých kampaní s vysokým dopadem. Právě zde se naskýtá otevřený prostor pro intervence směřující do podpory lokální ekonomiky, jehož výhodou je, že může být využit v kombinaci s jinými podporami.

4. Online platformy pro aktivování aktérů lokální ekonomiky - Burza diplomových prací, online - platforma pro nápady z regionu

Burza diplomových prací je online platforma, která nabízí a zprostředkovává studentům témata pro bakalářské, diplomové a další práce vážící se k území Dolního Rakouska. Službu může využít každý a je poskytována zdarma. Platformu zaštiťuje Gesellschaft für Forschungsförderung Niederösterreich m.b.H. (Společnost pro podporu výzkumu v Dolním Rakousku) a na jejím vývoji se podíleli místní vysoké školy a 6 regionů Leader. Spektrum témat pro studenty je velmi široké a zahrnuje všechny vědní disciplíny. Díky tomu je možné reagovat na široké spektrum potřeb a nápadů v rámci Dolnorakouských komunit. Prostřednictvím realizace prací je také podporován přenos Know-how a diskuze o aktuálních a budoucích tématech Dolního Rakouska. V praktické rovině je tato platforma využívána např. obcemi pro zpracování Architektonických studií pro rozvoj obcí apod. Na této platformě je možné najít všechna rozpracovaná, otevřená, ale i uzavřená témata. Více o platformě: <https://www.themenboerse.at/> Online platforma pro nápady z regionu slouží jako studnice zajímavých projektových námětů z regionu. Jsou zde sbírány nápady, které pomáhají ke zvýšení kvality života v regionu a slouží

jako virtuální tržiště. Cílem této platformy je, aby se potkali lidé, kteří chtějí nápad dále rozvíjet nebo se podílet na rozvoji některého, ze zde uveřejněných nápadů. Pokud je nápad rozpracován do podoby realizovatelnosti, je zařazen mezi projekty, které je možné prostřednictvím crowdfundingu podpořit. V současné době je na platformě umístěno přes 100 nápadů a 12 % z nich bylo dopracováno do podoby, kdy byly podpořeny a zrealizovány. Více o platformě na stránce: <https://weinviertler-ideenpool.at/>

KULTUR, LEBENSQUALITÄT
ALLES APFEL

LANDWIRTSCHAFT, UMWELT, WIRTSCHAFT
SELBSTBEDIENUNGS-
NAHVERSORGER

LEBENSQUALITÄT
BEIBEHALTUNG DES
SCHWEINBARTHER KREUZES

Analýza využitelnost příkladu dobré praxe – Online platformy pro aktivování aktérů lokální ekonomiky v podmínkách České republiky

Online platformy pro aktivování aktérů lokální ekonomiky jsou zajímavým nástrojem, který může oslovit především mladé občany pro participaci na dění v regionu i v oblasti lokální ekonomiky. V České republice jsou nyní nejčastěji využívány nástroje mapového charakteru. Jako příklad lze uvést projekt města Chodov – participativní mapa s návrhy občanů na projekty města <https://mujchodov.cz/navrhy>. Nebo participativní rozpočty např. město Cheb <https://www.participativni-rozpocet.cz/meganapady/galerie-navrhu/>. Přímá realizace nápadů občanů bývá podporována malými granty i třeba ze strany větších firem jako např. Grantový program Malé věci kolem nás <https://www.kyjovske-slovacko.com/cs/maleveci> v regionu Kyjovska, který podporuje firma Vetropack Moravia Glass, a.s. v Kyjově. Mezi místními akčními skupinami se těmto grantovým programům nejčastěji přezdívá Malý Leader. Crowdfundingové kampaně jsou již v ČR poměrně známé a jsou hojně využívány především neziskovými organizacemi. Mezi nejznámější české crowdfundingové platformy patří [HitHit](#), [Donio](#) nebo [Startovač](#). Trendy v tomto segmentu analyzoval spolek Asociace pro komunikační nástroje a internet věcí, z.s.. Pro vhodnou implementaci nejnovějších technologií vytvořila orga-

nizace [tabulku na svém webu](#), ve které jsou zobrazeny přicházející trendy, klíčové činitele, výzvy, které se v oblasti řeší a také identifikovaný stav v České republice ve srovnání se světem. U všech těchto online platform je třeba řešit cílovou skupinu, které bude fungování platformy přizpůsobeno a současně také myslet na praktické využití výstupů platformy pro region. Pro Dobrovolné svazky obcí by mohla být taková platforma zásobníkem nápadů na rozvojovou činnost v regionu a mohla by napomoci nacházet další aktivní občany, kteří mají zájem se na dění v regionu podílet.

5. Energetické společenství Grabern

Energetické společenství Grabern je komunitou ve stejnojmenné obci, která sdílí regionálně vyrobenou „zelenou“ elektřinu prostřednictvím platformy eFriends. Tato platforma nabízí členům revoluční technologii v elektroměrech jejich domů a bytů, kdy se navzájem prostřednictvím aplikace členové propojí a mohou se rozhodnout od koho chtějí elektřinu nakupovat nebo komu chtějí elektřinu prodávat a za jakou cenu.

Obrázek sdílení energie:

Členem společenství může být jakýkoliv občan nebo právnická osoba žijící nebo působící v obci Grabern. Více o platformě na stránce: <https://www.efriends.at/>. Současně výstavba fotovoltaických elektráren společenství byla financována prostřednictvím veřejné participace občanů. Občané mohli zafinancovat výstavbu jednoho či více panelů a výměnou za svou investici dostávají poukázky na vyrobenou energii, kterou mohou čerpat prostřednictvím platformy eFriends. V současné době je členem komunity 25 různých subjektů.

Další příklady dobré praxe ze zahraničí:

Název / země	Popis	Odkaz na webové stránky
OurPower / Rakousko	Jedná se o první rakouské energetické družstvo, které vzniklo v roce 2018 založilo ho 19 podnikatelů, aktivistů, odborníků a občanů. Nyní provozuje online tržiště s energií z regionálních obnovitelných zdrojů.	https://www.ourpower.coop/
Som Energia / Španělsko	Som Energia bylo první energetické družstvo založené ve Španělsku. Založila jej v roce 2010 skupina 150 občanů. Ke konci roku 2021 měla Som Energia 77 528 členů. Toto společenství se zabývá primárně výrobou elektrické energie z obnovitelných zdrojů energie (slunce, vítr, bioplyn, biomasa) a současně spravuje a nakupuje zelenou elektřinu pro své partnery.	https://www.somenergia.coop/

Analýza využitelnost příkladu dobré praxe – Energetická společenství v podmínkách České republiky

Sdílení energie z obnovitelných zdrojů se dnes vrací jako jeden z velkých trendů v energetice pod pojmem komunitní energetika. Od roku 2018 je termín „komunitní energetiky“ užíván v právních předpisech Evropské unie a má své pevné místo v mnoha zemích Evropy. V Evropě je zdaleka nejvíce energetických komunit vytvořeno v Německu, Dánsku a Rakousku. V České republice teprve první energetická společenství v loňském roce vznikala. Mezi prvními vzniklými energetickými společenstvími u nás byl Spolek ENERKOM Opavsko. Má 17 zakládajících členů z řad veřejného i soukromého sektoru. Na platformě spolku začínají spolupracovat starostové, jednotliví občané, podniky, malé firmy a živnostníci, zemědělci a neziskové organizace. Jedním ze zakládajících členů komunity je Místní akční skupina Opavsko, která se tématu decentralizované a obnovitelné energetiky věnuje již více než 10 let. Také další vznikající komunitní společenství v České republice zatím zakládají především místní akční skupiny a to především proto, že doposud není vydána přesná legislativa. Aby mohla začít komunitní společenství reálně fungovat, musí být schválen balíček zákonů známý pod názvem LEX OZE II, jehož předpokládaná účinnost je směřována na leden 2024.

Doté doby je možné se inspirovat v zahraničí a realizovat kroky přípravy:

- zmapovat dostupnost přírodních zdrojů a dostupnosti kapacitního připojení do rozvodné sítě

- sbírat informace/ data pro budoucí rozhodnutí o volbě zdrojů obnovitelné energie apod.
- Zvážit výhodnost jednotlivých technologií výroby energie z obnovitelných zdrojů pro své území
- zpracovávat strategické či koncepční dokumenty včetně implementačních plánů pro své energetické projekty,
- začít shánět odborníky, kteří se budou následně o energetické projekty starat (energetický management)
- zahájit předprojektovou přípravu (práce na studiích, projektové dokumentaci apod.).

Ze zahraničních zkušeností je zřejmé, že existuje mnoho způsobů, jak následně budovat infrastrukturu pro komunitní energetiku. Může ji budovat přímo společenství, nebo její členové, ale snad nejzajímavějším modelem je přímá participace občanů (i nečlenů) na jejím budování jako toho využilo společenství Grabern. Tato přímá participace je inspirativním příkladem, který může být využit i v podmínkách České republiky a pomůže obcím snížit finanční zátěž při budování potřebné infrastruktury jednotlivých společenství.

Současně je třeba myslet na to, že komunitní energetika by měla být o kombinaci využívání obnovitelných zdrojů energie, které lze vzájemně kombinovat za účelem co nejefektivnějšího zisku energie a maximální energetické soběstačnosti. Ideálním stavem je pak energetická soběstačnost regionů. Animaci komunitní energetiky v takovém modelu si můžete prohlédnout na webové stránce: <https://www.youtube.com/watch?v=jtSK0nyx0hl>.

V tomto tématu můžeme nalézt také velký prsto pro činnost Dobrovolných svazků obcí. Ať v roli aktivních členů komunitních společenství, tak právě při koordinaci činnosti komunitních společenství a zajišťování odborných kapacit pro činnost komunitních společenství. V neposlední řadě se svazky mohou podílet také na budování infrastruktury díky využití úspor z rozsahu.

Dílčí shrnutí analýzy využitelnost příkladů dobré praxe z Rakouska v podmínkách České republiky

V první části analýzy bylo analyzováno území Místní akční skupiny LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg z pohledu dostupných zdrojů, lidského kapitálu, infrastruktury, kulturního dědictví. Bylo hodnoceno podnikatelské prostředí a současně byrokratické procesy ovlivňující financování aktivit podpory lokální ekonomiky prostřednictvím místní akční skupiny. V této analýze se vycházelo z místní strategie dostupné na webových stránkách: <https://www.weinviertelost.at/strategie-und-ziele/die-lokale-entwicklungsstrategie/>

Na základě výsledků této analýzy bylo zjišťováno, zda na území České republiky působí podobné organizace jako Místní akční skupina LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg. Byly vydefinovány základní charakteristiky pro výběr těchto organizací a identifikovány podobné organizace působící na území České republiky. Přičemž bylo zjištěno, že na rozdíl od Místních akčních skupin působících v ČR nejsou Dobrovolné svazky obcí již statisticky komplexně analyzovány.

Následně byly vybrány příklady dobré praxe z činností Místní akční skupina LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg zaměřující se na podporu lokální ekonomiky a bylo analyzována jejich využitelnosti v prostředí místních samospráv České republiky.

V rámci příkladů dobré praxe podpory lokální ekonomiky z regionu Weinviertel byly vybrány činnosti zaměřující se především na podporu lokálních zemědělských producentů a místních řemeslných výrobců, což vyplývalo také ze zaměření strategie rozvoje regionu v oblasti podpory lokální ekonomiky.

Tyto činnosti jsou vzájemně propojené a vytváří ucelený balíček podpory lokálních producentů od propagace prostřednictvím regionální značky či marketingové kampaně přes místa odbytu těchto produktů (v tomto případě chytré samoobslužné prodejny a automaty), až po online platformy, které mají za cíl vzájemnou interakci mezi aktéry lokální ekonomiky a sběr podmětů od potenciálních zákazníků. Současně zde byl zařazen také příklad fungování energetického společenství, který je možné považovat za inspirativní především participativním řešením financování infrastruktury nezbytné pro fungování komunitní energetiky a využívání chytrých technologií pro sdílení energie.

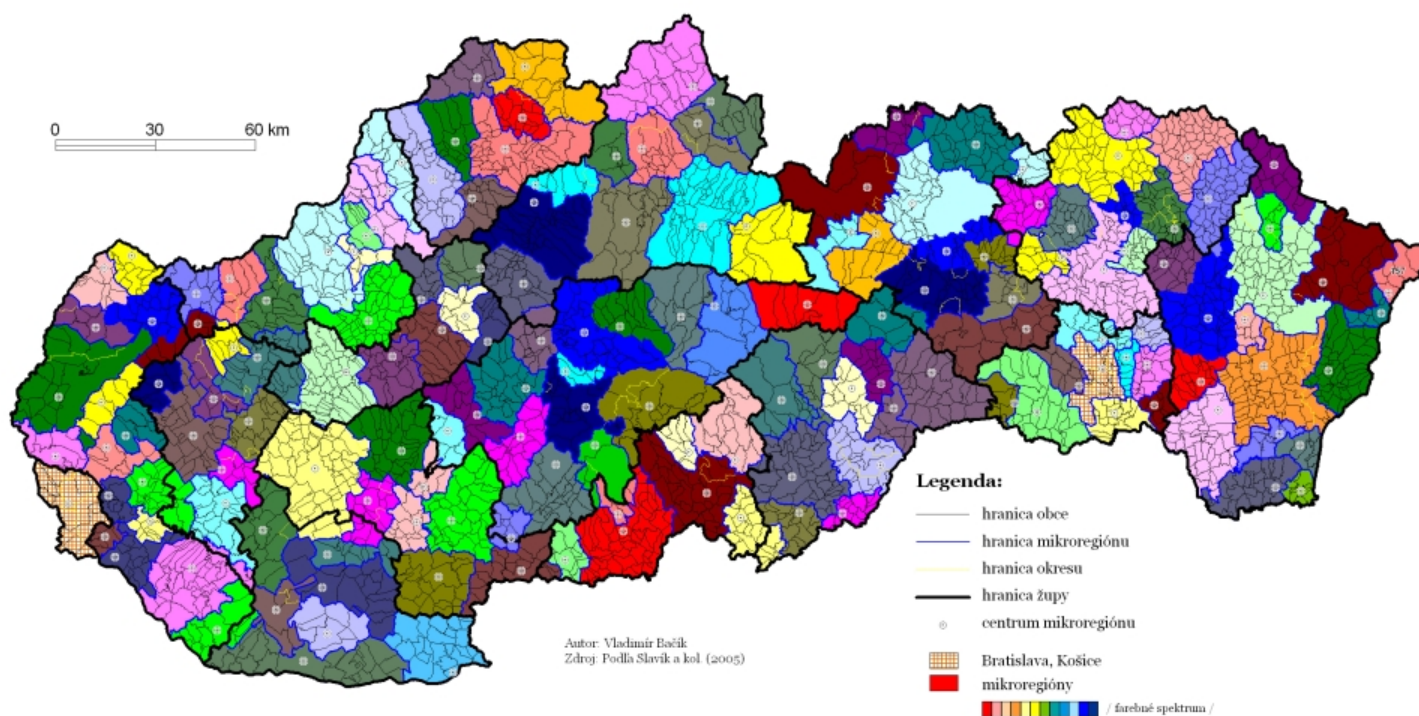
Na prezentovaných příkladech z Rakouska je vidět koncepční a systematická práce, která je postavená na jasně definovaném cíli ve strategii Místní akční skupiny LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg, který se snaží těmito činnostmi organizace naplňovat. Z jednotlivých analýz je zřejmé, že podobné činnosti podpory lokální ekonomiky, jako jsou uskutečňovány v území působnosti Místní akční skupiny LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg, začínají, nebo jsou již realizovány také u nás. V České republice jsou realizovány především místními akčními skupinami a destinačními nebo rozvojovými organizacemi. Dobrovolné svazky obcí se do realizace těchto aktivit pouštějí jen výjimečně. Proto je zde veliký prostor pro Dobrovolné svazky obcí se do těchto činností zapojit, především v územích, kde tyto činnosti nikdo nevykonává.

Důležité je však zmínit, že na rozdíl od podobných organizací působících na území České republiky má Rakouská organizace nespornou výhodu v daleko menších byrokratických mantinelech, které definují Řídící orgány operačních programů. Především v možnostech využívání financí z programu Leader a také možnostech vícezdrojového financování těchto aktivit. Místní akční skupina na základě své strategie definuje prioritní oblasti, v nichž následně sama rozhoduje, co bude podporovat a za jakých podmínek. Současně ji v činnosti nelimituje ani legislativa, která u nás vytváří určité byrokratické mantinely, případně doposud není účinná, jako je tomu v případě komunitní energetiky. Díky tomu má území, kde působí místní akční skupina v Rakousku, lepší možnost realizovat aktivity s dlouhodobou finanční podporou přesně podle aktuálních potřeb regionu.

Přenositelnost příkladů dobré praxe ze Slovenska

Jako druhý host pro konferenci bylo vybráno Združenie miest a obcí Slovenska. Obce na Slovensku mají podle Zákona Slovenskej národnej rady o obecnom zriadení Zákon č. 369/1990 Zb. Stejně jako obce v ČR právo sdružovat se do Združenie obcí jejichž práva upravuje zákon. Stejně jako u nás na Slovensku existuje velké množství Dobrovolných svazků a s ohledem na historický vývoj je meziobecní spolupráce na Slovensku podobná České republice.

Obrázek: Dobrovolné svazky obcí na Slovensku

Zdroj: <https://oks.sk/ondrej-dostal-o-potrebe-municipalizacie-na-slovensku/>

Působí zde však jediná nezisková organizace sdružující Združenie miest a obcí Slovenska, která se díky aktivní participaci v procesech budování místních samospráv a demokracie na Slovensku stala neocenitelným zdrojem informací, zkušeností a příkladů dobré praxe v oblasti fungování samospráv na Slovensku.

Stručná charakteristika Združenie miest a obcí Slovenska

Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) je organizace zabývající se obhajobou společných zájmů a prosazováním společných potřeb svých členů, kterými jsou města a obce, městské části Bratislavy a Košic. Sdružení bylo založeno v roce 1990 a v současnosti sdružuje 2784 samosprávných celků. Svoje činnosti organizace shrnuje do následujících několika bodů:

- koordinační činnost,
- iniciativní činnost,
- metodicko-informační činnost,
- legislativní činnost,
- vzdělávací a projektová činnost.

Podobné organizace na území České republiky

Svaz měst a obcí České republiky

Svaz byl založen v roce 1989 jako nepolitická a dobrovolná organizace sdružující města a obce. Činnost Svazu je založena především na aktivitě starostů, primátorů a zastupitelů, kteří se nad rámec povinností ve svém městě či obci věnují i obecným problémům samosprávy. Jejich aktivity pak koordinují a rozhodnutí orgánů Svazu vykonávají zaměstnanci svazové kanceláře.

Svoje činnosti organizace shrnuje do následujících několika bodů:

- prosazovat společné zájmy obcí a měst ČR všech velikostních kategorií a vytvářet příznivé podmínky k jejich rozvoji
- podílet se na přípravě právních předpisů a dalších opatření vztahujících se k místní samosprávě
- upozorňovat vládu, Parlament i mezinárodní instituce včas na to, jaký dopad mohou mít jimi připravovaná opatření na fungování obcí
- posilovat ekonomickou samostatnost měst a obcí

- informovat a vzdělávat zastupitele i pracovníky místních samospráv
- napomáhat městům a obcím při čerpání dotací z Evropské unie i z národních zdrojů

K 31. prosinci 2021 bylo ve Svazu měst a obcí České republiky 2 773 obcí, což představuje 44,34 % z celkového počtu obcí v České republice. Členské obce zastupovaly 8 561 651 obyvatel, což z celkového počtu obyvatelstva České republiky představuje 81,42 %.

Sdružení místních samospráv České republiky

Sdružení vzniklo v roce 2008 jako nevládní apolitická organizace s celostátní působností, která sdružuje a hájí zájmy obcí a měst v ČR. Svoje činnosti organizace shrnuje do následujících několika bodů:

- hájení společných zájmů práv obcí a měst, sdružených ve Sdružení, podle principů a pravidel, jejichž ochranu Sdružení zajišťuje,
- poskytnutí platformy obcím a městům pro řešení problémů a otázek, které se dotýkají samospráv, a pro spolupráci s nevládním (neziskovým) sektorem.

K 30. 9. 2022 bylo ve Sdružení místních samospráv České republiky 2122 obcí, což představuje 34 % z celkového počtu obcí v České republice.

Asociace dobrovolných svazků obcí České republiky

Asociace vznikla v roce 2023 transformací z Asociace DSO Středočeského kraje, kdy nově přistoupilo 14 svazků z celé ČR. Asociace svou činností navazuje na předchozí projekty Svazu měst a obcí ČR, které si kladly za cíl rozvinout a přivést na vyšší úroveň meziobecní spolupráci a zřizovat k tomu i centra společných služeb (CSS) s cílem zajistit efektivnější poskytování veřejných služeb obyvatelům zejména menších obcí.

Účelem asociace je společensky užitečná činnost, která všestranně přispívá ke zlepšování kvality života a životního prostředí, při respektování partnerství a meziobecní spolupráce ve všech územích obcí s rozšířenou působností České republiky. Formami činnosti jsou zejména:

- Koordinace a přenos informací mezi regiony obcí s rozšířenou působností, vyššími územními samosprávnými celky a orgány veřejné správy ČR.
- Komunikace a zastupování zájmů regionů obcí s rozšířenou působností na jednáních vládních i nevládních institucí.
- Komunikace a koordinace cílů projektů a rozvoje mezi regiony obcí s rozšířenou působností České republiky.

Realizované příklady dobré praxe pod záštitou Združenie miest a obcí Slovenska

1. Centrá zdieľaných služieb

Centrá zdieľaných služieb (CZS) jsou organizace založené obcemi na Slovensku, které slouží ke sdílení nákladů a vytváření efektivních a ekonomických řešení v oblastech, jako jsou veřejné zakázky, finance, účetnictví, personální záležitosti a IT. CZS fungují jako poskytovatelé služeb pro své zakládající obce a další subjekty v regionu. Díky společnému poskytování služeb dochází k vyšší specializaci a odbornosti zaměstnanců a s tím spojené vyšší kvalitě poskytovaných služeb.

Cílem CZS je snížit náklady a zlepšit kvalitu služeb poskytovaných obcemi a dalšími veřejnými institucemi. CZS dosahuje těchto cílů tím, že sdílí zdroje a know-how, a využívá ekonomických výhod v oblasti nákupu, vývoje a poskytování služeb.

CZS jsou financovány ze svých vlastních příjmů, které vytvářejí prostřednictvím poskytování služeb svým zakládajícím obcím a dalším zákazníkům. Tyto příjmy jsou využívány k financování provozu CZS a k rozvoji nových služeb.

Centrá zdieľaných služieb (CZS) nejsou v současné době rozšířené všude, ale jejich počet se v posledních letech zvyšuje. Vznikají zejména v menších obcích a městech, které se potýkají s omezenými finančními zdroji a potřebují snížit náklady na provoz a získat efektivní řešení pro řadu služeb.

Celkově lze říci, že CZS představují úspěšný model sdílení služeb a zdrojů, který pomáhá obcím a veřejným institucím na Slovensku snižovat náklady a zvyšovat efektivitu výkonu veřejné správy na Slovensku.

2. Komunální bazar

Združenie miest a obcí Slovenska nabízí na své platformě obcím prostor pro sdílení nabídek týkající se přebytečného majetku měst a obcí či jejich organizací. Je možné zde uveřejnit nabídky na prodej nebo třeba i jen darovat danou věc jiné obci, která o ni projeví zájem. Najdete zde různou komunální techniku od traktorů po auta, ale také prodejní stánky, okna, kostelní lustry, nábytek apod. Více informací: <https://www.zmos.sk/komunalny-bazar.html>

3. *Spolupráce v oblasti cestovního ruchu*

Častá oblast meziobecní spolupráce na Slovensku mezi samosprávami je právě v oblasti rozvoje turistického ruchu zaměřená především na společnou propagaci kulturního a přírodního dědictví. Příkladem dobré praxe může být např. vznik vlastních společných mobilních aplikací této propagace využili v minulosti např. města Poprad, Vysoké Tatry a další. Odkazy na příklady mobilních aplikací:

- <https://play.google.com/store/apps/details?id=sk.digimedia.tatryvirtualne&pli=1>
- <https://play.google.com/store/apps/details?id=sk.nevadza.vysoketatry&hl=cs&gl=US>

4. *Sociální podnikání*

Sociální podnikání je forma podpory lokální ekonomiky, která se na Slovensku rozběhla od roku 2018 díky přijetí Zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch č. 112/2018 Z.z. Pro podporu sociálního podnikání funguje na Slovensku 8 regionálních center podpory. Podle širšího záběru činnosti lze sociální podniky rozdělit na veřejně prospěšné (služba je prospěšná veřejnosti – např. ochrana životního prostředí apod.) a komunitně prospěšné (služby jsou poskytovány konkrétní skupině osob).

Sociální podniky zde zakládají také samosprávy za účelem podpory zaměstnanosti a řešení chybějících služeb. Mezi takové podniky patří např.

- Sociální podnik mesta Levoča, s.r.o., r.s.p. - <http://splevoca.sk/>
- Sociální podnik Košického samosprávneho kraja, s.r.o., r. s. p. - <https://www.spksk.sk/>
- Služby obce Spišské Tomášovce, s. r. o., r.s.p. – <https://www.spissketomasovce.sk/obec-2/sluzby-obce-spiske-tomasovce-sro/>

Analýza využitelnosti příkladů dobré praxe ze Slovenské republiky v podmínkách České republiky

S ohledem na subjekt prezentující příklady dobré praxe v podmínkách Slovenské republiky nebylo nezbytné provádět analýzu organizací s podobnými charakteristikami. Na území České republiky působí pouze 3 organizace podobného zaměření, z nichž nejpodobnější charakteristiku vykazuje Svaz měst a obcí České republiky.

Z prezentovaných příkladů dobré praxe ze Slovenské republiky je zřejmé, že jsou inspirovány aktivitami realizovanými v zahraničí a přizpůsobeny modelu fungování samospráv na Slovensku. Díky tomu dochází již k eliminaci tzv. „porodních“ problémů při zavádění inovací a vyhnutí se rizika neúspěchu. Naopak nevýhodou může být zpoždění, ve kterém jsou tyto inovace implementovány oproti jiným státům.

Například model fungování „Centrá zdieľaných služieb“, který v některých regionech na Slovensku funguje a o jehož plošnou implementaci je na Slovensku snaha ze strany Združenie miest a obcí Slovenska, vychází z projektu SMO ČR s názvem „Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce“, zkráceně také „Centra společných služeb“ (CSS), který byl v České republice realizován mezi roky 2016 – 2021.

Tento projekt pomohl v České republice vybudovat při Dobrovolných svazcích obcí (DSO) odborně vzdělané týmy zaměstnanců, které byly schopné převzít některé administrativní agendy obcí a především pomáhat malým členským obcím s výkonem přenesené působnosti a odbornými činnostmi z oblasti samosprávné působnosti. Hlavně u malých obcí byl tento projekt velmi kladně hodnocen, a to především proto, že je zde většinou zaměstnán pouze jeden člověk, ale množství agend, které musí obsáhnout se výrazně neliší od větších obcí, které disponují úředním aparátem. Příklady některých kladně hodnocených činností, které byly realizovány v rámci CSS: <https://www.youtube.com/watch?v=od6WhbYsTPg>).

Po ukončení projektu se odborníci zabývající se fungováním veřejné správy shodovali v názoru, že je třeba právní úprava a zajištění dlouhodobého financování Dobrovolných svazků obcí, aby odborníci mohli nadále pomáhat s odbornými agendami malým obcím a tyto názory zaznívají na odborných diskuzích stále (viz například dochovaný záznam ze Závěrečné konference CSS https://www.youtube.com/watch?v=t_on48RT7_s&t=69s).

Bohužel žádné konkrétní kroky pro podporu malých obcí prostřednictvím DSO nebyly ze strany státních institucí zatím legislativně implementovány. I přesto se některé Dobrovolné svazky

doposud snaží udržet tyto personální kapacity díky podpoře ze strany krajů a z vlastních členských příspěvků. Především pro svazky tvořené výhradně malými obcemi je to komplikované, protože financováním CSS malé obce ukrajují finanční prostředky ze svých již tak malých rozpočtů.

Na Slovensku se z této situace „poučili“. Převzali inovativní a efektivní řešení zajištění odborných kapacit na malých obcích a snaží se nejprve o implementaci „Centrá zdieľaných služieb“ do národní legislativy s přesně vymezeným rozsahem působnosti a financováním.

Druhým příkladem je služba Združenie miest a obcí Slovenska, která je snadno přenositelná i do prostředí ČR, mohla by být poskytována členskými obcemi prostřednictvím stránek některé ze zaštiťujících organizací v ČR a její provoz není nijak finančně nákladný. Naopak může členskými obcemi pomoci k prodeji již nepotřebného vybavení, které mohou ještě využít například neziskové organizace působící v obcích.

Aktivity v oblasti cestovního ruchu jsou v České republice převážně doménou turistických destinací. Do sociálního podnikání se pouštějí převážně neziskové organizace a rozšiřují svoji činnost společnosti s ručením omezeným, kteří se touto formou snaží být společensky odpovědní. Příkladem dobré praxe mezi Dobrovolnými svazky může být např. Sociální podnik Hustířanka služby s.r.o. vznikl díky unikátní spolupráci dobrovolného svazku obcí mikroregionu Hustířanka. Hustířanka služby s.r.o. vznikl jako reakce na dlouhodobou nezaměstnanost některých obyvatel v Mikroregionu Hustířanka. Všechny dotčené obce se dlouhodobě potýkají s problémem zabezpečení dostatku technických pracovníků, kteří by se starali v obci o udržování veřejných prostor a zeleně. Založený sociální podnik tuto problematiku řeší zaměstnáváním dlouhodobě nezaměstnaných. Zde je velký prostor pro Dobrovolné svazky obcí společensky odpovědně realizovat služby v mikroregionech a snížit přitom nezaměstnanost v území.

Možné činnosti a role Dobrovolných svazků obcí v podpoře Lokální ekonomiky

Dobrovolné svazky obcí mohou hrát důležitou roli při podpoře lokální ekonomiky a rozvoji malých obcí. Tyto organizace mohou vytvářet a posilovat síť spolupráce mezi jednotlivými obcemi a dalšími aktéry lokální ekonomiky, což přináší mnoho výhod pro celý region.

Na výše zmíněných příkladech dobré praxe ze zahraničí bylo demonstrováno různé využití nástrojů podpory lokální ekonomiky využívaných organizacemi, které vznikly na základě spolupráce obcí. Tyto nástroje jsou prezentovány zahraničními partnery jako nejčastěji využívané v podpoře lokální ekonomiky v územích, kde působí.

V kontextu využití těchto nástrojů pro území v České republice je však důležité vždy přihlídnout k analýze aktérů působících v dané oblasti a zjistit, zda se již někdo realizací daných aktivit nezbyvá. V oblasti cestovního ruchu jsou v České republice aktivní destinační organizace, v oblasti podpory regionálních produktů a drobných podnikatelů zase místní akční skupiny (podobně je tomu i v okolních státech), ale současně je zde celá řada dalších oblastí, kde se otevírá prostor pro činnost Dobrovolných svazků obcí a spolupráci více aktérů v oblasti lokální ekonomiky.

V rámci Konference lokální ekonomiky a zahraniční praxe byly se zástupci českých dobrovolných svazků také řešeny možné činnosti a role Dobrovolných svazků obcí k podpoře lokální ekonomiky. Z diskuze vyplynuly i některé další role a činnosti Dobrovolných svazků v oblasti podpory lokální ekonomiky, které by Dobrovolné svazky obcí/obce mohly zastávat v oblasti podpory Lokální ekonomiky. Zde je přehled některých dalších činností a rolí, které Dobrovolné svazky obcí mohou zastávat v podpoře lokální ekonomiky a jsou blízké kontextu současného fungování svazků:

- Podpora vzdělanosti a osvěty v oblasti podnikání a lokální ekonomiky:

Dobrovolné svazky obcí mohou poskytovat poradenství, školení pro lokální podnikatele a místní aktéry lokální ekonomiky. Můžou organizovat podnikatelská fóra, veletrhy či workshopy, které umožní malým a středním podnikům získat potřebné informace a navázat obchodní kontakty. Mohou se snažit o vyšší vzdělanost zástupců veřejné správy směrem k důležitosti tématu lokální ekonomiky a podpoře lokální ekonomiky. Případně vytvářet a koordinovat podnikatelské klastry (sdružení podobných firem a organizací), které budou spolupracovat a vzájemně se podporovat např. v oblasti inovací, marketingu a dalších oblastí v podnikání.

- Podpora propagace místních produktů, podnikatelů, služeb a cestovního ruchu:

Dobrovolné svazky obcí mohou působit v roli zprostředkovatele informací. Obce a Dobrovolné svazky disponují často různými komunikačními kanály směrem k veřejnosti, které je možné využívat i pro propagaci aktérů lokální ekonomiky. Současně se mohou pokusit o implementaci jednotné marketingové strategie/kampaně celého území, která bude zdůrazňovat unikátnost a kvalitu místních výrobků a služeb. Mohou propagovat turistické atraktivity, včetně společných akcí aktérů lokální ekonomiky (např. festivaly apod.).

- Spolupráce se vzdělávacími institucemi a firmami:

Dobrovolné svazky obcí mohou spolupracovat s místními školami a vzdělávacími institucemi k rozvoji dovedností a vzdělávání ve prospěch místní ekonomiky. Můžou například organizovat stáže, pracovní příležitosti a odborná školení, která připraví studenty na potřeby místního trhu práce a zajistí místním podnikatelům dostatečně kvalifikované nové zaměstnance.

- Rozvoj infrastruktury:

Dobrovolné svazky obcí mohou spolupracovat na rozvoji a zlepšování infrastruktury, která je klíčová pro podnikání a ekonomický růst. Můžou se angažovat v projektech, jako je výstavba silnic, rozšíření internetového připojení, vybudování moderních komunikačních sítí či zlepšení veřejné dopravy. Ale také při budování infrastruktury turistického ruchu či doplňkové infrastruktury turistického ruchu. Mohou se stát, nebo přímo vytvářet komunitní energetická společenství nebo pomáhat s budováním infrastruktury pro tato společenství. Tímto způsobem se Dobrovolné svazky obcí mohou podílet na vytváření atraktivního podnikatelského prostředí, které přitahuje investory, pomáhá rozvoji místních podniků a vytváří pracovní příležitosti pro obyvatele regionu.

- Podpora sociálního podnikání

Dobrovolné svazky obcí mohou podporovat rozvoj sociálních podniků, které kombinují podnikání s řešením sociálních nebo environmentálních problémů v území, případně samy zakládat takové sociální podniky, které budou řešit chybějící služby na obcích. Tyto typy sociálního podnikání přispívají k udržitelnému rozvoji lokální ekonomiky a zlepšování životních podmínek v území, včetně tvorby nových pracovních míst pro místní obyvatele.

- Podpora tradičních řemesel a kulturních aktivit

Dobrovolné svazky obcí mohou být aktivní v podpoře tradičních řemesel a kulturních aktivit v regionu. Mohou vytvářet platformy pro informování o těchto aktivitách. To nejen že zachová

kulturní dědictví, ale také vytvoří ekonomické příležitosti pro místní řemeslníky, umělce a může vytvořit další atraktivitu pro turistický ruch.

- Zahrnutí oblasti lokální ekonomiky do strategických dokumentů obcí

Dobrovolné svazky obcí by měly zahrnout oblast lokální ekonomiky do svých strategických dokumentů. Měly by provádět pravidelné analyzování a vyhodnocování informací v oblasti lokální ekonomiky a navrhnout strategická opatření pro podporu a rozvoj klíčových oblastí a odvětví.

- Informování o připravovaných veřejných zakázkách v území

Obce a Dobrovolné svazky obcí by měly dát místním podnikatelům příležitost účastnit se realizace veřejných zakázek a využívat k tomu možnosti vícekritériálního hodnocení veřejných zakázek, včetně společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek.

Z analýzy provedené na základě veřejných zdrojů mimo data prezentovaná na Konferenci Lokální ekonomiky také vyplynulo, že existuje řada různých nástrojů, které se v zahraničí osvědčily při podpoře lokální ekonomiky. Mezi využívané nástroje v zahraničí, mimo finančních nástrojů v podobě grantů, půjček, dotací, veřejných zakázek pro místní podniky apod. lze zmínit např.

- Inkubátory a akcelerátory, které se snaží poskytovat podporu novým startupům a podnikům. Tyto platformy nabízejí často také mentorování, sdílené prostory, přístup k obchodním kontaktům a někdy také financování prostřednictvím grantů.
- Za efektivní nástroj podpory lokální ekonomiky jsou považovány také investice do ochrany kulturního dědictví a rozvoj kulturních a turistických akcí a cílů. Tyto aktivity přitahují návštěvníky, generují příjmy a podporují rozvoj místních drobných podniků. Na tyto aktivity se následně nabalují další malé, ale významné regionální služby, vytvářející pracovní místa v území.
- Za klíčový nástroj podpory lokální ekonomiky je považováno také budování a rozvoj infrastruktury. Protože kvalitní infrastruktura zvyšuje konkurenceschopnost regionu a vytváří lepší podmínky pro rozvoj podnikání.
- Důraz je kladen také na odborné vzdělávání pracovní síly, investice do vzdělávání a odborného rozvoje. Velmi často je zmiňováno také síťování, sdílení informací, mezisektorová spolupráce, které umožňují sdílení zdrojů, znalostí a dovedností a společnou formulaci strategií a projektů zaměřených na rozvoj.

Mimo výše zmíněné činnosti a role, které mohou Dobrovolné svazky obcí směrem k podpoře lokální ekonomiky vykonávat by Dobrovolné svazky obcí neměli zapomínat na udržování spolupráce a realizaci aktivit k udržování spolupráce mezi aktéry lokální ekonomiky. Aktéři lokální ekonomiky, jako jsou podnikatelé, neziskové organizace, další organizace z veřejného sektoru či aktivní občané, mají společný zájem na rozvoji místního hospodářství. Udržování a podpora spolupráce mezi těmito aktéry je klíčové pro dosažení synergií, sdílení zdrojů, výměny informací a společného plánování. Tímto způsobem mohou Dobrovolné svazky obcí fungovat jako prostředníci a koordinátoři, které spojují různé zainteresované strany a podporují jejich vzájemnou spolupráci. Udržování spolupráce mezi aktéry lokální ekonomiky může vést ke zlepšení podnikatelského prostředí a posílení místní ekonomiky. Společným úsilím mohou Dobrovolné svazky obcí a aktéři lokální ekonomiky identifikovat a řešit překážky a výzvy, kterým čelí místní podnikání. Spolupráce může vést k vytváření nových podnikatelských příležitostí, podpoře inovací, sdílení know-how a zvyšování konkurenceschopnosti místních podniků. Udržování spolupráce mezi aktéry lokální ekonomiky není prospěšné pouze pro jednotlivé organizace, ale také pro celkový rozvoj regionu. Vytváření silných partnerství a sítí mezi různými sektory může mít pozitivní dopad na infrastrukturu, zaměstnanost, vzdělání, kvalitu života obyvatel a další oblasti ve městech a obcích. Dobrovolné svazky obcí mají příležitost působit jako katalyzátory tohoto rozvoje prostřednictvím podpory spolupráce a synergických aktivit.

Spolupráce mezi obcemi prostřednictvím Dobrovolných svazků obcí může také pomoci k řešení problémů především malých obcí, které se stávají výraznými hrozbami z pohledu udržitelnosti a rozvoje malých obcí:

- problém postupného stárnutí obyvatelstva na malých obcích, rychlejšího než u celkové populace,
- problém zvýšené migrace obyvatel v produktivním věku do měst,
- problém úbytku schopností obcí poskytovat služby (z kvantitativního i kvalitativního hlediska),
- problém rostoucí převahy pouze obytné funkce obcí nad funkcemi ekonomickými a obslužnými,
- problém rychlého úbytku pracovních míst a následné zvyšování vyjíždky obyvatel za prací, rostoucí závislost na mikroregionálních a regionálních střediscích,

- problém malé diverzifikace pracovních míst, nižších příjmů a vyšší míry dlouhodobé nezaměstnanosti, omezené dostupnosti a kvality služeb podporujících podnikání,
- problém snižování úrovně dopravní obslužnosti veřejnou dopravou,
- obecný nedostatek finančních prostředků k zajištění základních funkcí a rozvojových záměrů (obtížný přístup k úvěrům i nedostatek vlastních finančních zdrojů na spolufinancování projektů).

Dobrovolné svazky obcí mohou představovat důležitý prvek pro posílení a podporu lokální ekonomiky. Jejich činnost a role jsou různorodé a mohou se lišit v závislosti na potřebách a prioritách daného regionu. Spolupráce a koordinace mezi jednotlivými obcemi umožňuje efektivnější využití zdrojů a přínosy pro celý region. Dobrovolné svazky obcí se mohou stát klíčovými aktéry při vytváření prosperujících a udržitelných místních ekonomik, které přispívají k celkovému rozvoji a kvalitě života obyvatel.

Závěr

Analýza přístupů a praxe k lokální ekonomice v zahraničních samosprávách poskytuje poznatky pro inspiraci, pro další rozvoj a inovace v oblasti samosprávného fungování a hledání nových rolí a činností pro Dobrovolné svazky obcí v oblasti podpory lokální ekonomiky. V rámci dokumentu jsem se zaměřil převážně na tři země – Rakousko, Slovensko a Českou republiku, jejichž zástupci prezentovali a diskutovali téma podpory lokální ekonomiky také na Konferenci lokální ekonomiky a zahraniční praxe. Tyto země nám poskytly různé perspektivy a přístupy k podpoře a zlepšení lokální ekonomiky a je zřejmé, že se snaží vytvářet příznivé podmínky pro podnikání, posilovat regionální spolupráci a podporovat inovace.

Z analýzy vyplývá, že zahraniční samosprávy se inspirují a přizpůsobují úspěšným modelům a přístupům implementovaným v jiných zemích. Dalším důležitým zjištěním je, že spolupráce a především mezisektorová, má pozitivní vliv na růst a prosperitu regionu. Téměř všechny příklady dobré praxe z jednotlivých zemí jsou postaveny na mezisektorové spolupráci. Současně se podpora malých podniků stává klíčovým prvkem ve vytváření živých a udržitelných lokálních ekonomik. Malé podniky se díky ní stávají více konkurenceschopné a mohou se soustředit více na rozvoj a inovace ve svém podnikání než na boj o své přežití. Třetím aspektem, který vyplývá z analýzy, je možnost využití zkušeností a osvědčených postupů z Rakouska. Rakousko se vyznačuje aktivním přístupem k podpoře lokální ekonomiky a podnikatelského sektoru. Rakouské samosprávy se zaměřují na vytváření příznivého podnikatelského prostředí prostřednictvím infrastrukturních investic, odborného poradenství a sítí pro sdílení znalostí. Velkou výhodou Rakouských samospráv je schopnost dlouhodobého strategického plánování a menší byrokratické mantinely v oblasti rozvojových aktivit regionů.

Dokument stručně prezentuje konkrétní příklady dobré praxe, které jsou přenositelné i do prostředí fungování samospráv České republiky a poukazuje také na organizace, které mají podobné charakteristiky (hospodářské, sociální, právní formu, velikost organizace, historii apod.) a mohli by pro ně být, tyto příklady dobré praxe, využitelné. Především se jedná nástroje podpory lokální ekonomiky využívané v Rakousku, protože u příkladů dobré praxe ze Slovenské republiky bylo vidět spíše využívání již existujících nástrojů podpory z jiných zemí (včetně nástrojů, které jsou již běžně využívány i v ČR) a za inovace lze považovat především způsob implementace a do místního prostředí a schopnost adaptovat nástroje do lokální ekonomiky jednotlivých regionů na Slovensku.

Na prezentovaných příkladech práce s Regionální značkou, lokálními produkty, bezobslužnými prodejny, online platformami pro aktivování aktérů lokální ekonomiky atd. je vidět systematická, koncepční a dlouhodobá práce. Všechny tyto aktivity/nástroje podpory lokální ekonomiky jsou buď již funkčně provázané nebo na sebe navazují a vytváří ucelené balíčky podpory lokální ekonomiky a rozvoje regionu. Nejedná se o podporované jednotlivosti, ale koncepční podporu v oblasti rozvoje lokální ekonomiky. Současně se ukazuje, že např. regionální značka (včetně všech aktivit s ní spojených) může dobře fungovat pouze v případě dostatečného personálního a finančního zázemí. Naopak aktivity typu online kampaně či veřejné akce je možné realizovat i s omezenými finančními a personálními zdroji, ale je zde třeba schopnosti aktivizovat místní aktéry lokální ekonomiky a zapojit je do činností např. v podobě dobrovolnických aktivit.

Některé příklady dobré praxe v sobě navíc skrývají i více benefitů, než se na první pohled může zdát. Bezobslužné prodejny mohou být zajímavé pro malé obce z ekonomického hlediska i s ohledem na stárnutí obyvatel, kdy starší občané nebudou nuceni za službami dojíždět. Participace občanů na budování technické infrastruktury obcí, jako se tomu děje u energetického společenství Grabern, zase může zajistit výhodný zdroj financování rozvoje infrastruktury malých obcí a pomoci urychlit implementaci komunitní energetiky v prostředí ČR.

Implementaci příkladů dobré praxe v podmínkách ČR by napomohl stabilní, dlouhodobý systém financování aktivit podpory lokální ekonomiky. Tyto aktivity jsou většinou financovány prostřednictvím dotací, u nichž se velmi mění podmínky, nejsou nárokové a není jisté, jestli budou vypsané v příštích letech. Pro efektivní rozvoj aktivit podpory lokální ekonomiky by bylo potřeba zajistit stabilní vícezdrojové financování podle potřeb konkrétního regionu.

Mimo příkladů dobré praxe ze zahraničí dokument uvádí také další možné činnosti a role Dobrovolných svazků obcí v podpoře lokální ekonomiky. Tyto organizace mohou vytvářet a posilovat síť spolupráce mezi jednotlivými obcemi a dalšími aktéry lokální ekonomiky, podporovat vzdělanost, osvětu, působit jako propagátoři místních produktů, podnikatelů, služeb a cestovního ruchu, podílet se na rozvoji infrastruktury a turistického ruchu, zakládat sociální podniky, či podporovat tradiční řemesla a kulturní aktivity. Spolupráce mezi obcemi prostřednictvím Dobrovolných svazků obcí může také pomoci k řešení problémů především malých obcí, které se stávají výraznými hrozbami z pohledu udržitelnosti a rozvoje malých obcí.

Na základě této analýzy je zřejmé, že všechny samosprávy ať už ve Slovenské republice, nebo Rakousku přistupují k podpoře lokální ekonomiky s podobným cílem – posílit regionální rozvoj,

podpořit podnikání a zlepšit kvalitu života obyvatel. Získané poznatky a příklady dobré praxe nám mohou poskytnout inspiraci pro naše vlastní samosprávy a ukazují, že spolupráce s podnikatelským sektorem (respektive mezisektorová spolupráce), adaptace osvědčených postupů a zapojení veřejnosti jsou klíčové pro úspěšný rozvoj lokální ekonomiky.

Prvním krokem, který může pomoci nepřímo podporovat lokální ekonomiku je zahrnout tuto oblast podpory také do strategických plánů samospráv a Dobrovolných svazků obcí. Naše samosprávy a Dobrovolné svazky obcí by měly vytvářet takové strategické plány, které budou navazovat na osvědčené postupy a dále je rozvíjet a adaptovat je na místní podmínky a potřeby. Přičemž zapojení veřejnosti je rovněž nezbytné, neboť občané a místní podnikatelé mají důležité znalosti a perspektivy, které mohou přispět k tvorbě a implementaci opatření podporujících lokální ekonomiku. Je třeba vytvořit platformy a prostředí pro jejich aktivní zapojení, jako jsou pravidelné konzultace, pracovní skupiny a veřejné diskuse. Důležitým prvkem tohoto přístupu je také spolupráce s dalšími zainteresovanými subjekty, jako jsou podnikatelské organizace, obchodní komory, neziskové organizace a vzdělávací instituce. Partnerství a spolupráce s těmito subjekty mohou přinést obohacující zkušenosti, sdílení odborných znalostí a zdrojů, a posílit synergii v rámci podpory lokální ekonomiky. Kromě toho by měl být vytvořen podpůrný rámec, který bude obsahovat nástroje pro financování, poradenství a odbornou pomoc pro místní podnikatele a iniciativy. To může zahrnovat grantové programy, podporu podnikatelských inkubátorů, mentoringové programy a další formy podpory.

Celkově je klíčové, aby naše samospráva a Dobrovolné svazky obcí přijaly strategický a integrovaný přístup k podpoře lokální ekonomiky, který bude zohledňovat osvědčené postupy z různých zemí, specifika regionu a potřeby místních podnikatelů a občanů. Pouze tak můžeme vytvořit živoucí a prosperující lokální ekonomiku, která bude přinášet prospěch všem jejím aktérům.

Přílohy

Vstupní data pro analýzu území Místní akční skupiny LEADER Region Weinviertel – Manhartsberg pro srovnání s územími MAS v ČR

Parametr – zkoumaná oblast	Hodnota – specifikace zkoumané oblasti
Počet členských obcí*	24
Počet obyvatel v území*	51 000
Trendy v oblasti obyvatelstvo	poslední rok roste počet obyvatel především v obcích blíže Vídní, obyvatelstvo stárne
Velikostní struktura obcí	většina obyvatel žije v obcích s 500–1000 obyvateli
Rozloha území*	938,83 km ²
Dopravní spojení	územím vede rychlostní silnice směrem na Vídeň a spolková silnice na českou hranici; je zde také vlakové spojení a autobusová veřejná doprava
Regionální centra, vzdálenost Vídně	Hollabrunn, Retz, Vídeň je vzdálená 53 km
Školství	47 škol sekundárního a terciálního stupně vzdělávání, 52 škol primárního stupně vzdělávání, dochází k odlivu mozků do Vídně
Specifika v hospodářství	vinařská oblast 15,7 % plochy území jsou vinnice; počet venkovských provozoven klesá; většina organizací jsou malé podniky; nezaměstnanost je kolem 6,6 %; roste nezaměstnanost mladých; nedostatek pracovních sil v důsledku dojíždění za prací do Vídně a nižších

	<p>mezí v regionu; region se vyznačuje transformací lokální ekonomiky směrem na inovace – roste podíl lidí zaměstnaných v ICT a high-tech sektoru; pracovní síla přichází z ČR; nízká motivace mladých k podnikání; rozvoj obnovitelných zdrojů energie (energetická společenství);</p>
Cestovní ruch	<p>jednodenní výletní destinace; orientace na letní sezónu; cykloturistiku a vinařskou turistiku; nedostatečná lůžková kapacita; unikátní sklepní uličky;</p>
Zobecněné cíle v oblasti lokální ekonomiky a souvisejících oblastech	<p>udržet silnou regionální značku; snaha o inovace v oblasti volných pracovních/obchodních míst; rozvoj turistického ruchu – vinařské a cykloturistiky; posílení regionální identity; práce s demografickou změnou; posílení sociální interakce, reflexe demografických změn a multilokálnosti; udržení služeb veřejného zájmu;</p>

Pozn.: data s * obsahují statistická data, která sloužila pro prvotní výběr podobnosti území, který byl dále upřesňován na základě informací uvedených ve strategických dokumentech.

Zdrojová data Místních akčních skupin v ČR

Místní akční skupina (MAS) je právnická osoba, založená na principech místního partnerství za účelem podpory a rozvoje venkovského regionu. Jde o společenství občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obcí, svazků obcí a institucí veřejné moci), které spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství a při získávání finanční podpory z Evropské unie a z národních programů pro svůj region¹.

V České republice bylo k 30. 6. 2020 celkem 180 MAS, které zahrnovaly 94 % obcí ČR. Jednotlivé MAS vytvářejí strategické dokumenty a analyzují vývoj ve svém území. ČSÚ od roku 2013 připravujeme sadu základních ukazatelů včetně datových informací o veřejných službách v obcích (školství, zdravotnictví, sociální péče).

Tato zdrojová data jsou uveřejněna na stránce:

https://www.czso.cz/csu/czso/data_pro_mistni_akcni_skupiny_mas.

Z těchto zdrojových dat se při komparaci informací vycházelo a byl vybrán soubor nejvíce podobných místních akčních skupin definovaných podobností statistických dat.

název Místní akční skupiny	
Havlíčkův kraj, o.p.s.	MAS Litomyšlsko o.p.s.
Královská stezka o.p.s.	MAS Sdružení Západní Krušnohoří, z.s.
Kyjovské Slovácko v pohybu, z. s.	MAS Světovina o.p.s.
MAS 21, o.p.s.	MAS Železnohorský region, z.s.
MAS Aktivios, z.s.	Místní akční skupina Blanský les - Netolicko o.p.s.
MAS Česká Kanada o.p.s.	Místní akční skupina Opavsko z.s.
MAS Horní Pomoraví o.p.s.	Rakovnicko o. p. s.
MAS Krušné hory, o.p.s.	Místní akční skupina Třeboňsko o.p.s.

Současně tyto data neobsahují všechny potřebné informace o území jednotlivých MAS. Dodatečné informace poté byly získávány z jednotlivých webových stránek místních akčních skupin uveřejněných na stránkách Národní sítě Místních akčních skupin zde:

<https://www.nsmascr.cz/o-spolku/clenove-ns-mas/>

¹ https://cs.wikipedia.org/wiki/M%C3%ADstn%C3%AD_ak%C4%8Dn%C3%AD_skupina

Tabulka Místní akční skupiny Kyjovské Slovácko v pohybu, z.s.

Parametr – zkoumaná oblast	Hodnota – specifikace zkoumané oblasti
Počet členských obcí	45
Počet obyvatel v území	61 861
Trendy v oblasti obyvatelstvo	poslední roky klesá počet obyvatel, obyvatelstvo stárne, proměnlivá migrace (mladých)
Velikostní struktura obcí	průměrný počet obyvatel je 1356, přičemž medián je 758, většina obcí je pod hranicí 1000 obyvatel
Rozloha území	500,05 km ²
Dopravní spojení	územím prochází silniční síť 3. třídy a místní komunikace; dostupná je autobusová i vlaková doprava IDS JMK; území se nachází cca 10 km od hranice se Slovenskou republikou.
Regionální centra, vzdálenost Brna	regionální centrum je město Kyjov, do Brna je vzdálenost 53 km
Školství	51 poskytovatelů předškolního a základního vzdělávání; 3 střední školy; odliv mladých mozků;
Specifika v hospodářství	zemědělská a vinařská oblast – snižuje se počet zemědělců, roste podíl služeb; obyvatelé dojíždějí za prací; převažují malé podniky; nerovnoměrné rozmístění služeb; pracovní síla přichází ze Slovenska; nízká motivace mladých k podnikání, roste nezaměstnanost mladých;

	snah o udržení služeb veřejného zájmu; odliv kvalifikované pracovní síly
Cestovní ruch	důraz na tradice; hodně kultury; roste zájem o vinařskou turistiku, cykloturistiku; turistický ruch orientovaný na letní sezónu; nedostatečná lůžková kapacita; chybí doplňková infrastruktura tur. ruchu
Zobecněné cíle v oblasti lokální ekonomiky a souvisejících oblastech	Snížení úbytku drobných podnikatelů v zemědělství podporou zpracování lokálních produktů, farmářské produkce, řetězení služeb; snaha o inovace v oblasti udržení služeb, podpora nových forem podnikání; podpora zvyšování podílu obnovitelných zdrojů; mobilní služby podnikatelské inkubátory, inovace; rozvoj cestovního ruchu, podpora a zachování tradic; reflexe demografických změn a přizpůsobení služeb

Zdroje:

- ZVARIKOVÁ, Hana. *Podpora LEK z pohledu LEADER Region Weinviertel-Manhartsberg*. Prezentace. 2022.
- BRTÁŇ, Radomír. *Konferencia: Lokálna ekonomika Prax na Slovensku*. Prezentace. 2022.
- *LEADER Region Weinviertel-Manhartsberg* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://leader.co.at>
- *Český statistický úřad: Regionální statistiky* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/regiony_mesta_obce_souhrn
- *Oficiální stránky NS MAS České republiky, z.s.: Členové NS MAS* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.nsmas.cz/o-spolku/clenove-ns-mas/>
- *Kostbares Weinviertel: Weinviertler produktwelt* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.kostbares-weinviertel.at/>
- *Erkend Streekproduct: Erkende streekproducten* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://erkendstreekproduct.nl/product/>
- *Transylvania Authentica* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.transylvania-authentica.ro/>
- *Gepürfte Qualität Bayern* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.gq-bayern.de/ueber-gq-bayern/>
- *MAS Kopaničiarisky región: Kopanice regionálny produkt* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://kopanicarskyregion.sk/navstevnik-regionu/kopanice-regionalny-produkt/>
- *Asociace regionálních značek* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.regionalni-znacky.cz/>
- *REGIOMAT* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.regiomat.de/home>
- *Regional Regal* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.regionalregal-liezen.at/>
- *Contio* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.contio.cz/>
- *Mein Geschenk aus Retz* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://geschenk-retz.at/>

- *Polska Smakuje* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.polskasma-kuje.pl/>
- *Salzburg schmeckt* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.salzburgschmeckt.at/allgemein/wunschzettel-ans-christkind-ideen-aus-salzbürger-landwirtschaft/>
- *Regiony sobě* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <http://www.regiony-sobe.cz/kampan/>
- *Gesellschaft für Forschungsförderung NÖ m.b.H.: Die Plattform für wissenschaftliche Arbeiten* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.themenboerse.at/>
- *Weinviertler Ideenpool* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://weinviertlerideenpool.at/>
- *Chodov: Můj Chodov* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://mujchodov.cz/navrhy>
- *Mega nápady: Participativní rozpočet města Cheb* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.participativni-rozpocet.cz/meganapady/galerie-navrhu/>
- *Kyjovské Slovácko v pohybu, z.s.: Malé věci kolem nás - Grantový program společnosti Vetropack Moravia Glass* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.kyjovske-slovacko.com/cs/maleveci>
- *EFriends Energy GmbH* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.efriends.at/>
- *OurPower Energiegenossenschaft* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.ourpower.coop/>
- *Som Energia* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.somenergia.coop/>
- *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/>
- *Sdružení místních samospráv České republiky* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.smscr.cz/>
- *Asociace dobrovolných svazků obcí České republiky* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.asociacedso.cz/>
- *Združenie miest a obcí Slovenska* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.zmos.sk/>

- *Združenie miest a obcí Slovenska: Komunálny bazár* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.zmos.sk/komunalny-bazar.html>
- Závěrečná konference projektu Centra společných služeb III. In: *Youtube* [online]. PP - Česká tisková kancelář [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=od6WhbYsTPg>
- Závěrečná konference projektu Centra společných služeb - II. In: *Youtube* [online]. PP - Česká tisková kancelář [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=t_on48RT7_s
- Komunitní energetika (by BENEKOV). In: *Youtube* [online]. MAS Opavsko [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=jtSK0nyx0hl>